

[Transcript] DS Vandaag / Krijgt de regering-Jambon alsnog een happy end?

Het is 27 september.

Dit is vandaag de dagelijkse podcast van de standaard.

Ik ben Alexander Lippenveld.

Sinterklaas kwam dit jaar al vroeg en hij lijkt verdacht veel op Jan Jambon.

De Vlaamsminister-president had niets anders dan goed nieuws in zijn september-verklaring. 270 miljoen extra voor de kinderen opvangt 100 miljoen voor zij-instroomers in het onderwijs, een hogere jobbonus en nog veel meer.

En besparingen, dat lijkt weinig sprake van.

Hoe kan de regering met zoveel cadeautjes strooien en is de schoen echt terug in de ploeg van Jan Jambon?

We nemen een hele reeks ingrijpende beleidsmaatregelen.

Ik ben blij dat we ondanks de budgetairekrapte

de nodige financiering voor enkele belangrijke hervormingen hebben gevonden.

Deze regering bewijst andermaal dat ze in staat is om de grote en moeilijke dossiers om daar in knopen door te hakken.

Gemakkelijk is het nooit.

Het geld groeit jammer genoeg niet aan de bomen.

Jan-Frederik Abeloos, chef politiek van onze redactie Jan Jambon hield maandag zijn september-verklaring in het Vlaams parlement.

Het is waarschijnlijk zijn laatste.

Hoe kwam hij over?

Er was een gelukkig man.

Ik was al blij dat hij de september-verklaring op de voorziene dag en datum kon houden, want dat was vorig jaar natuurlijk even anders.

Toen moest hij nooit gedwongen uitgesteld worden

om willen van grote ruzie in de ploeg herinneren over de kinderbijslag die al dan niet volledig zou geïndexeerd gaan worden.

Tot zoveel drama is het nu niet gekomen en eigenlijk was men er al zaterdagavond uit met de begrotingsonderhandelingen.

Ja, Jan Jambon kon rustig naar het Vlaams parlement kopen.

Er ging zelfs geen nachtelijke onderhandeling over, dat zal al lang geleden dat het was.

Het is heet stilaan atypisch te zijn.

Ja, inderdaad.

Maar goed, voor de nachtrust van de regering.

Laten we even naar die maatregelen kijken.

De meeste aandacht ging naar de investeringen in de kinderopvangen.

Meestens oogspringt een extra investering

structurele verhoging van het budget voor de kinderopvang met 270 miljoen.

270 miljoen extra.

Ieder jaar opnieuw.

Dat duwt dat totale budget naar ergens rond 1,1 miljard.

Wat toch heel veel geld is,

[Transcript] DS Vandaag / Krijgt de regering-Jambon alsnog een happy end?

als je weet dat in het begin van de legislatuur het budget nog onder de 400 miljoen zat. Oké, dus bijna 3. Ja, afhankelijk van hoedelt. 3,2, in elk geval. Dat zijn toch ongezien stijgingen binnen één domein gedurende legislatuur. Ik heb het zelf ook nog niet vaak gezien dat er zoveel extra geld geduwd wordt in één richting. Het heeft natuurlijk een reden. Namelijk dat de wantoestanden in de sector, de werkdruk, het hoge aantal kindjes per begeleider, dat was onhaalbaar geworden. En er is ook een heuze-onderzoekscommissie aan te pas gekomen in het Vlaamsparlement die getoond heeft dat het zo niet verder kon. Die 3,82 miljoen waar de sector op zat bij de begin van de legislatuur was dus echt wel een ondergrens. Eigenlijk kan je ook zeggen dat de voorbije Vlaamse regeringen met NVA en CDNV erin en open VLD heel vaak eigenlijk die sector toch te veel op droogzaad hadden gezet. Dat zal de oppositie ongetwijfeld ook zeggen bij de bespreking van het is een beetje too little too late. Het is eigenlijk 2 miljard nodig volgens gezinsbond en andere middenveldsorganisaties. Maar goed, het signal is duidelijk wel begrepen door alle partijen en van daar die extra injectie. Ja, wat gaan ze met dat geld dan doen? Eigenlijk 2 zaken. Eerst is natuurlijk het aantal plaatsen vergroten omdat je wel met de rare vaststelling zit dat ondanks het feit dat er al meer geld gaat naar de kinderopvang het aantal plaatsen tijdens deze legislatuur eigenlijk is afgenomen. Laat ons zeggen, Grosse modo 95.000 naar 93.000. Men wil nu eigenlijk wel naar de 100.000 en dit plan zou daar moeten bij helpen. Er wordt gezegd 5.000 extra plaatsen dat hiermee gecreëerd moet worden. Daarnaast wil men ook de bestaande plaatsen eigenlijk opwaarderen. Daar ook meer subsidies naartoe laten gaan. De bedoeling is eigenlijk dat opvang, dat dat creches toe laat om met minder kindjes te kunnen werken maar natuurlijk dezelfde inkomsten nog te hebben. Maar op die manier heb je een andere kinderatie

[Transcript] DS Vandaag / Krijgt de regering-Jambon alsnog een happy end?

zoals dat heet je gaat niet meer van één begeleider naar acht kinderen of negen kinderen.
Neem een hoop dat dat wat naar beneden gaat en dat wanneer het gaat over de allerkleinste, de babies, dat je daar toch maar met vijf babies of kinderen jonger dan één jaar aan de slagkamp per begeleider.
De vraag is natuurlijk, is er ook volk om die kinderen te begeleiden? Want nu is er al een tekort, gaat dit plan dat oplossen? Wel, dus een deel van het geld gaat effectief naar het opwaarderen van de plaatsen die er zijn, dat betekent ook betere omkadering. Logistieke medewerkers willen men ook mogelijk maken in de creches. Dat zou er allemaal moeten voor zorgen dat het beroep zelf ook aantrekkelijker wordt. Omdat je natuurlijk met negen kinderen wat je moet over ontvermen dat zijn nog als sloppende werkdagen. Als die werkdruk wat kan verminderen, de arbeidsvreuden wat vergroot, dan wordt het misschien ook een aantrekkelijker beroep. Er was vooraf het meeste te doen om die kinderen opvang natuurlijk CDNV-leekend hard te gaan spelen. Ja, leekend. Want eigenlijk was dat een beetje de typische politieke profilering, maar die wel redelijk safe gebeurde. Het ging minder all the way dan bij de kinderbijslag waar CDNV een volledige indexering vroeg. De vergelijking daarmee zou nu geweest zijn had de partij meteen een verhoging van een budget tot twee miljard geëist. Dat doet ze niet. Dat ziet ze eerder als een groeipat richting 2030 en er werd nu 330 gevraagd. Want eigenlijk een beetje zelfs in lijn zat van een aantal voorstellen van de oppositie. En eigenlijk had Jan Jambon na de begrotingscontrole eerder dit jaar toen al aangegeven on the records, we gaan bij de begrotingsopmaak iets extra doen voor de kinderopvang. Het is belangrijk dat we daarin investeren. Eigenlijk was ook open VLD daarvan overtuigd. Dus het moment dat vorig weekend Sammy Medi wat kwam met de mededeling van geen investering in de kinderopvang is geen septemberverklaring. Was dat een zeer veilig dreigement

[Transcript] DS Vandaag / Krijgt de regering-Jambon alsnog een happy end?

want hij wist eigenlijk toen al dat er wel investeringen zouden komen.

De vraag was hoeveel en op welke manier zouden ze ingezet worden.

En dan zie je dat met 270 miljoen CDNV heeft wel een heel eind tegemoet is gekomen.

En laat me dat cijfer even in perspectief plaatsen.

Dit jaar spenderen we ruim 800 miljoen aan de kinderopvang.

Volgend jaar zal dat dus 1,1 miljard zijn.

In 2019, bij de aanvang van deze regeerperiode was het nog geen half miljard.

Met andere woorden, deze Vlaams regering heeft de budgetten voor de kinderopvang meer dan verdubbeld.

De vraag is natuurlijk is de crisis in de kinderopvang hiermee bedwongen?

Of is het nog maar een begin?

Ja, men heeft nu het akkoord getekend om er meer geld tegenaan te gooien.

Maar goed, nu moet het nog uitgegeven worden.

Nu moet dat ook op het terrein natuurlijk nog zijn vruchten afwerpen.

Die 5000 plaatsen zijn er nog niet.

Dus ja, dit is allemaal een beetje zoals bij het ook het leraren tekort in het onderwijs.

Het is het keren van een tanker.

Het is een zeer thai probleem van te weinig plaatsen en te weinig personeel uit te baten.

Stap voor stap, wegwerken, wegmasseren.

Maar dit wordt wel nog een werk van lange adem om het thai volledig te keren.

Dat is duidelijk.

Ja, laten we eens kijken naar de andere maatregelen die genomen zijn.

We gaan ze niet allemaal overlopen wie alles rustig wil naalezen

kan altijd terecht op onze website, natuurlijk standaard.be.

Ook het onderwijs krijgt heel wat extra geld.

Jan-Fredrik, in de strijd om het leraren tekort dezelfde vraag als er net is de crisis daarmee bedwongen of...

En ook weer hetzelfde antwoord.

Nee, maar het is weer een nieuwe stap

die men zet in het optrekken van
de asianiteit dat iemand kan meenemen
wanneer die vanuit de privé
of vanuit een andere sector naar het onderwijs gaat.
Dat wordt nu 15 in plaats van 10 jaar
en ongeacht welk vak je gaat
geven in het onderwijs.
Dat moet het aantal zij-instromers
dat nu al op een record zit
gewoon nog meer naar boven duwen.
Dus dat is toch wel een belangere kanaal
waar langs minister van Onderwijs Ben-Wijds
maar met hem de voeltalige regering
een oplossing ziet voor het leraren tekort.
En wordt er ook naar niet
zij-instromers gekeken?
Wel, ook lerarenopleiding
krijgt extra financiële ondersteuning
om ook langs die weg
voor meer kwaliteitsvolle
leerkrachten te zorgen
om daar wel wat bezorgdheden over en kritiek op
dat die opleiding misschien toch niet
hud van hud was.
Dat zou iets moeten aangedaan worden.
Ja, het is wel opvallend
bij beide crisisen.
Er is een crisis voor nodig
om ervoor te zorgen dat er beleid
komt.
Hoe komt het dat het altijd zo ver moet gaan
tegen er iets beslist wordt?
Dat is natuurlijk voor een deel
hoe politiek werkt.
Zolang je alles goed gaat
gaan wij er ook niet overschrijven
en dan is er ook niet veel nood
om er extra geld tegenaan te gooien.
Het is wel effectief en begroting is
waar men een aantal
correcties maakt
op het beleid van jaren
namelijk leraren te kort
of de problemen tot onderwijs

zijn ook niet van gisteren.
Problemen in de kinderopvang ook niet
en zijn waarschijnlijk het gevolg van
een sector die men wat stief moeilijk
heeft behandeld in de voorbije legislaturen.
Een laatste
is natuurlijk de grote stikstofcrisis.
Het is ook weer een voorbeeld van een crisis
die veroorzaakt is door politieke besluitvormingen
in het verleden waarbij men te soepel
en te vaak vergunt heeft.
Dus het is eigenlijk de politiek die een beetje zijn eigen
ellende
moet oplossen natuurlijk.
Op die stikstofcrisis daar komen we straks
nog op terug.
Wat ook opvalt is de uitbreiding
van de jobbonus.
Lijkt u het? Wat houdt dat juist in?
Jobbonus is een bedrag dat mensen met
een laag loon, ook dat wordt
wat herdefinieerd alles tot
100 euro brutto
extra krijgen.
Dat was maximaal 600 euro
dat wordt nu maximaal 700 euro
op jaarbasis wel te verstaan.
Om meer mensen
aan het werk te krijgen.
Jobbon had het over 1 miljoen werkende
vlamingen, ongeveer 4 op 10
werkende vlamingen die daarvoor zouden
in aanmerking komen.
Maar economen noemden het in onze krant
een symbool maatregel.
Ja, er is al heel
veel gezegd in geschreven over
het nut of onnut van die jobbonus
nog voor die er was.
De kritiek, als het dan echt gaat over
activeringsbeleid, dus niet los van
de vraag, helpt het mensen uit armoede
te krijgen, maar als we echt kijken naar
activeringsvraagstuk zijn er 2

kritieken op de jobbonus.

De eerste is dat de huidige uitbreiding die toch wel wat geld kost

in zijn totaliteit, betekent wel voor elk van die personen die die jobbonus zal krijgen, een paar maanden in de maand.

Het gaat nu het verschil maken tussen nee, ik ga nu nog niet werken en ja, ik ga nu echt wel gaan werken. En dan is de 2e kritieken, die hangt er wat aan vast dat die prikkel die club nodig heeft die nu nog niet aan de slag is, dat die veel meer is dan een financiële prikkel.

Moet rekenen bijna 8 op 10 vlamingen die op arbeidsleeftijd zijn, zoals dat heet tussen 20 en 64.

Die zijn aan de slag, de groep die niet aan de slag is, dat is een groep die ook doorgaans, ook niet op zoek is naar werk.

Om allerlei redenen en herinner je de velle discussie deze zomer over de huisvrouwen of huismannen.

Ja, daar is een heel grote groep die op dit moment geen uitkering ook krijgt die dat ook niet wil.

Ja, daar gaat die paar euro daar gaat die jobbonus natuurlijk niets aan veranderen. Andere aspecten zijn problemen van mobiliteit, geraak je makkelijk op je werk, het gaat soms over mensen minder kapitaal krachtig zijn om een auto te kopen kinderopvang natuurlijk ik heb wel een crash voor mijn kind tijdens de werkuren, dus problematiek is heel gelachend en dan zeggen arbeidsekonomen die jobbonus is een

[Transcript] DS Vandaag / Krijgt de regering-Jambon alsnog een happy end?

dat is niet de magic bullet waarmee
dit probleem gaat opnemen.
En is er zo'n magic bullet als een vraag?
Nee, natuurlijk niet.
Dus kijken we nog naar de olifant
in de kamer, maar eerst gaan we er even
uit voor reclame.
Stop, wie zit er nog met vragen?
Vragen als elektrisch laden?
Hoe doe ik dat invoudig? Slim?
Voordelig.
Ontdek al onze latere plossingen opmaat
want bij NG willen we dat iedereen mee is.
NG, al onze energie gaat met jou.
Er waren geen nachtelijke onderhandelingen
nodig.
Waarom ging het zo vlot deze keer?
Een belangrijke reden
dat het zo vlot ging
is dat we natuurlijk geen
pijnlijke maatregelen moesten gaan bespreken
zoals bijvoorbeeld denk aan
een woonbonus, ooit afgeschaft
met heel veel gedoe
of denk aan
zaken zoals de bouwschift
opnieuw stijgen
opnieuw stijgen
zoals de bouwschift
opnieuw stikstof waar we straks over hebben
wat men hier vooral gedaan heeft
is zoals je zij in je inleiding
cadeautjes uitgedeeld
wat meer geld naar een aantal domainen geschoven
mensen die ten andere straks
een elektrische wagen kopen
van minder dan 40.000 euro die krijgen 5.000 euro
in het handje
van vader staat
of toch deel staat Vlaanderen
Dus ja, dat is natuurlijk
wanneer je straks in de verkiezingsjaar komt
dat is mooi voor een regering om daarmee uit te pakken
maar dat betaal je dus wel

[Transcript] DS Vandaag / Krijgt de regering-Jambon alsnog een happy end?

met een wat dieper tekort
in 24
waar men niet al te veel heeft overgecommuniceerd
want dat valt wel
op, Vlaamse regering
was ooit de regering die
bijna een septemberverklaring begon
met de melding, we hebben een begroting in evenwicht
als enige
Ja, die tijden zijn al lang voorbij
voor een deel
door grote noodzaklingfesteringsen zoals Oosterweel
maar ook wel
door dat ze een beetje de Belgische toer
opgaan en dat zijn zaken
uitgeven
die niet 1 op 1
gedekt zijn in de inkomsten
nu, de minister van Begroting Diependalen
moest zij zitten zo met tegenspreken
Vlaamse regering zegt, ja, alle uitgaven die we gedaan hebben
zijn wel
gedekt met nieuwe inkomsten
maar we hebben een extra tegenvaller
dat er met fiscale inkomsten
vooral dan registratierechten, dat we 700 miljoen extra
in het rood gaan
maar natuurlijk ja, dat is maar
hoe je het uitlegt
deze oefening had er ook kunnen uit bestaan
om die 700 miljoen te compenseren
dat doet deze regering niet
ook omdat
minister Diependalen erop speculeert
dat die tegenvaller die er nu is
misschien een plus wordt volgend jaar
en maakt hij zich sterk bij ongewijzigd beleid
gaat de Vlaamse regering
in evenwicht weliswaar
tegen 2027
al is aan de volgende beleidsploeg zijn
om te ontdekken of die inschatting correct is
Vanaf 2027
is onze begroting

[Transcript] DS Vandaag / Krijgt de regering-Jambon alsnog een happy end?

opnieuw in evenwicht
en dat hadden we al aangekondigd
en dat pad houden we ook aan
Nou goed, Jan-Frederik
dit lijkt allemaal wel goed nieuws
maar het echte werk
dat lijkt nog te komen
met het stikstof akkoord
is daar de eindmeet bijna in zicht
of ook een werk voor de volgende ploeg
Dat is een heel goeie vraag
Jan-Bon had het in zijn septemberverklaring
er heel even over
waarbij hij benadrukt
dat het toch de bedoeling was
om het politieke akkoord
of dat hij ging over waken
dat het politieke akkoord uit maart
tussen de verschillende regeringspartners
over dat akkoord
er ligt nu in het parlement
een voorstel van decreteneer
maar dat is ingediend door NVA
en OpenVld
dat is niet door cdnv
dat is een monumentaal beslissing geweest
die uniek is in de geschiedenis van de Vlaamse regering
dat eigenlijk altijd heel consensueel handelt
hier is dat consensus treven
dat is volledig een vuilnisbak
gekieperd
en de vraag is of je vanuit die positie
ergens nog kunt geraken
een uitvoering
van het principeakkoord van maart
dat lijkt met de dag moeilijker
en moeilijker te worden
zeker op de tijd die ons toch maar rest
tot aan de campagne
en daarbij komt
dat ergens in de komende weken
het advies gaan krijgen van de Raad van State
over dat stikstof decreet dat voorligt
voorstel van decreet waarvan

[Transcript] DS Vandaag / Krijgt de regering-Jambon alsnog een happy end?

nu al OpenVld en NVA zeggen
oeps, er is een foutje ingeslopen
in de vertaling van
het principeakkoord
dat zal waarschijnlijk niet het enige zijn
waar de Raad van State straks gaat op wijze
dus men verwacht dat daar wel wat
bemerkingen zullen zijn
CDNV
reken er bijna op dat de Raad van State
een aantal van hun kritieken nu ook
zal zwart op dit onderschrijven
zoals waar halen je de wetenschappelijke
onderbouw van die uitstootnormen
zijn hele technisch dossier
maar net door de techniciteit
ervan
zullen iedereen zich willen aan een kritisch rapport
en dan gaan de poppen natuurlijk weer
aan het dansen want je kan die kritiek
trouwens naast je neerleggen
het is een advies, dat kan, dat gebeurt soms
ja, gaat men dat doen
dat gaat CDNV natuurlijk niet tolereren
maar hoe ver ga je dan mee in het aanpassen
van het voorliggende decreet
want voor dat je het weet zit je gewoon opnieuw
dat zal dan voor de derde
voor de vierde keer zijn
in een volledige onderhandelingsronde
over de vraag hoe pakken we het stikstof
en dan kom je opnieuw
bij de tegenstelling dat CDNV daar toch
een soepelere kijk
ophandteert vooral wanneer het gaat
over VTL bedrijven
dan NVA en open VLD
ik krijg nu het gevoel
als ik je zo hoort dat er geen akkoord komt
dat dat bijna naïef is
om het te denken
het zal een grotere verrassing zijn
als er een akkoord komt
daarmee bedoel ik als er echt

[Transcript] DS Vandaag / Krijgt de regering-Jambon alsnog een happy end?

een wetgevend gedragen resultaat
komt dan als het er niet komt
wat wel zo is
is dat je ondertussen natuurlijk
met dat Ineos dossier zit
dat daar plots is komen tussen fietsen
waarbij je natuurlijk
één specifieke vergunningsaanvrager hebt
Ineos in de Antwerpse haven
voor een etaankraker
maar vooral voor een historisch grote investering
heel belangrijk voor de haven
en de werklegenheid
die wel spak is gelopen
op heel het stikstof ding
en waarvan tot nu toe
NVA en open VLD zeggen
we hebben dat stikstof decreed nodig
of we hebben geen investering
mijn gok zou zijn
is dat men gaat proberen
een tussenweg te vinden
je voelt dat CDNV daar naartoe masseert
we kunnen Ineos redden
we gaan dat doen
we willen dat allemaal als Vlaamse regeringspartners
maar daarvoor hoeven we geen stikstof decreed te hebben
we zorgen ervoor
dat hun aanvraag beter in orde is
we voeren ook een administratieve los in
zodat die aanvraag niet helemaal terug
van nul
moet behandeld worden
en op die manier we regelen het
want op zo'n Vlaamse zeggen ze
maar we hoeven daarvoor niet
het tost van Pandora weer te gaan openen
moest ik ergens mijn geld
op inzetten zou het zijn
op zo'n scenario
tot slot met welk gevoel
gaat deze regering haar laatste werkjaar in
denk je
dat is een goede vraag

[Transcript] DS Vandaag / Krijgt de regering-Jambon alsnog een happy end?

je hoorde wel dit weekend
dat er grote opluchting was
bij alle regeringspartners
dat ze tenminste kunnen zeggen
er is een heel grote reductie over het stikstof dossier
maar we laten
dat de andere werkzaamheden niet besmetten
het was heel belangrijk om
dat statement te kunnen maken
want anders werd het wel een beetje
potzierlijk dat je
op papier wel nog een Vlaamse regering had
maar in de feite eigenlijk niet meer
dames en heren
dat is een sterk politiek signaal
het houdt een stevig engagement in
deze regering
werkt onvergroete door
tot de verkiezingen van juni volgend jaar
tot dan telt vooral
regeren en besturen zonder veel cinema
dat verwachten de mensen van ons
dat is nu wel vermeden
die negatieve beeldvorming
goed opposities als een werk doen
deze week en natuurlijk schieten op dit akkoord
alleen dat al
wij zou spreken een half miracle
goed misschien zijn onze verwachtingen
het zegt toch iets over
onze lage verwachtingen die er waren
maar het was wel belangrijk dat dit er was
wil men
op z'n minst nog een kans hebben
om straks nog iets te doen
is het niet
ons stikstof of in ieder geval
is het misschien iets anders
want zo een regering
er komen altijd toch nog onverwachte dingen
lang tot 9 juni bij de verkiezingen
en er zijn natuurlijk
er is natuurlijk het Europees voorzitterschap
en daar

[Transcript] DS Vandaag / Krijgt de regering-Jambon alsnog een happy end?

zij Ambon ook wel over
hij wil daar zijn stempel
gaan drukken
we willen de spotlight niet exclusief
aan de premier Alexander de Croolaten
zeker Vlaamse nationalisten willen ook wel
dat Vlaanderen daar in de picture staat
dus daar zegt Ambon
dat hij samen met Joe Broens bijvoorbeeld
minister van economie, cdnv
in dat stikstof dossier
wel op het voorplan
wil treden
wil je dat natuurlijk geloofwaardig kunnen doen
straks moet je op z'n minst de schijn ophouden
dat er natuurlijk nog een ploeg op het veld staat
en dat heeft Ambon wel kunnen doen
ja, goed
het is misschien geen FC Barcelona
maar ze kunnen misschien toch nog scoren
goed, confederica Menos, dankjewel
graag gedaan
dit was vandaag
de podcast van de standaard
bedankt voor het luisteren
volg ons op Spotify, Apple Podcast
of Eender welk ander podcastplatform
of download de vernieuwde app
DS Podcast waar je ons werk
en de beste luistertips van onze redactie
terugvind
alle credits van de podcast die je net hoorde
vind je op standaard.be
schuinstrepen podcast
reageren kan via podcastatstandaard.be
bedankt voor het kijken